



GROEP 3

Rekenen t/m 10

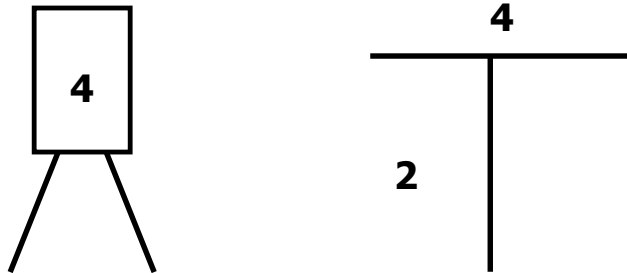
DOEL: Aan het einde van groep 3 is het optellen en aftrekken tot tien gememoriseerd.

Tip (1) Veel aandacht voor het splitsen van de getallen t/m 10

Aan het eind van groep 3 moeten de kinderen de getallen t/m 10 vlot kunnen splitsen. In alle rekenmethoden wordt hier aandacht aan besteed.

De kern hierbij is dat kinderen:

- *Inzicht hebben in de diverse notaties*



- *Contexten rondom splitsingen kunnen verbinden met het splitsmodel en andersom.* Belangrijk hierbij is dat kinderen de transfer kunnen begrijpen naar andere contexten. Voor zwakke rekenaars is dit lastig. De rekentaal is hierbij vaak het probleem. Laat deze kinderen zelf splitsverhalen bedenken, oefen daarna het vlot uitrekenen van de splitsingen.

Tip (2) Maak gebruik van somtypen

De somtypen bij het optellen t/m 10 zijn:

- | | | |
|----------------------------------------|---|-------------------------|
| 1. Doortellen | : | erbij 1, erbij 2 |
| 2. Vijfsommen | : | Bijv. $5 + 4$, $5 + 3$ |
| 3. Vriendjes van 10 (aanvullen tot 10) | : | Bijv. $9 + 1$, $8 + 2$ |
| 4. (Bijna)dubbelen | : | Bijv. $4 + 4$, $4 + 3$ |
| 5. Verwisselen | : | $1 + 7$ wordt $7 + 1$ |

De som $6 + 3$ blijft als enige over.



En bij het aftrekken t/m 10:

- | | | |
|---------------------------|---|------------------------------|
| 1. Terugtellen | : | eraf 1, eraf 2 |
| 2. Vijfsommen | : | 9 - 4, 9 - 5, 8 - 3, 8 - 5 |
| 3. Vriendjes van 10 | : | Bijv. 10 - 8, 10 - 4, 10 - 7 |
| 4. (Bijna) verdwijnsommen | : | Bijv. 8 - 8, 9 - 8, 7 - 6 |
- Sommen die overblijven en apart aandacht verdienen zijn :
- 7 - 3, 9 - 6, deze kunnen uitgerekend worden bijv. met het rekenrek.

Als al deze somtypen in de methode aan bod zijn geweest kan de volgende oefening gedaan worden. Zet alle sommen op kaartjes en laat kinderen de diverse somtypen oefenen. De leerkracht kan opdrachten geven zoals: Zoek eerst de sommen die je uit kan rekenen met erbij1 en erbij 2. Zoek dan de vriendjes van 10 etc.

Tip (3) Laat de kinderen regelmatig verhalen vertellen bij de sommen

Belangrijk bij het optellen en aftrekken is het begrip van wat optellen en aftrekken nu eigenlijk is. Met name zwakke rekenaars hebben hier moeite mee. Door kinderen regelmatig verhalen te laten bedenken bij de sommen wordt steeds de koppeling gemaakt tussen het verhaal en de rekentaal. Hierbij is het belangrijk dat kinderen steeds andere verhalen vertellen. De som kan dan met concreet materiaal uitgerekend worden.

Tip (4) Het juiste gebruik van het rekenrek

Aan het eind van groep 3 zijn er altijd een paar kinderen in de groep die sommen tellend uitrekenen. Het juiste gebruik van gestructureerd materiaal zoals het rekenrek, de kralenketting tot 20 of eierdozen kan hierbij helpen. Veel methoden maken gebruik van het rekenrek om het rekenen tot 20 te automatiseren.

Wanneer u werkt met het rekenrek zijn de volgende fasen van belang:

- Getalbeelden inoefenen; opzetten van getallen, aflezen van getallen en het inslijpen van getalbeelden met flitskaarten.
- Optellen en aftrekken met het rekenrek
- Doen : handelen op het rekenrek
- Kijken : kijken naar het rekenrek
- Voorstellen : denken aan het rekenrek

Het doel hierbij is dat kinderen kunnen redeneren op basis van getalrelaties

Het rekenrek wordt niet gelijk aan het begin van groep 3 ingezet. In deze periode is het belangrijk dat kinderen mogen tellen en terugtellen. Gaande weg kunnen de blokjes en/of vingers handig gebruikt worden door het begin getal heel te houden.

Bijvoorbeeld $5 + 4$, vanaf de 5 wordt er nu tellend 4 bij gedaan.



Tip (5) Het onderwijsaanbod is gericht op niveauverhoging

Bij het rekenen tot tien zijn de volgende niveaus te onderscheiden:

1. Tellend rekenen eventueel met concreet materiaal
2. Structurerend rekenen, modellen worden gebruikt, het rekenrek neemt hierin een belangrijke plaats
3. Formeel rekenen, er wordt flexibel en handig gerekend zonder hulp van materiaal.

Door structurerend rekenen komen kinderen los van het een-voor-een-tellen, dit is tevens de brug naar het formeel rekenen. Zwakke rekenaars hebben meer tijd nodig om tot het derde niveau te komen. Het is erg belangrijk dat u dagelijks extra tijd aan hen besteedt in de vorm van verlengde instructie. Goed gebruik maken van modellen zoals het rekenrek, de kralenketting of eierdozen is hierbij van belang. Hierbij niet te lang insteken op het niveau van de leerling, streef ernaar om steeds een niveau verder uit te komen.

Colofon

Deze Kwaliteitskaart *Groep 3 rekenen t/m 10* is samengesteld door Arlette Buter een uitgave van Projectbureau Kwaliteit. Het Projectbureau Kwaliteit draagt zorg voor de uitvoering van de Kwaliteitsagenda PO Scholen voor morgen. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de PO Raad.